

Sopimussanastoa

Neuvottelijat:

Palkansaajien edustajat:

Akava = Akateemisesti koulutettujen ammatillinen keskusjärjestö

SAK = Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö

STTK = Toimihenkilökeskusjärjestö

Työnantajien edustajat:

EK = Elinkeinoelämän Keskusliitto

KT = Kunnallinen työmarkkinalaitos

VTML = Valtion työmarkkinalaitos

Kirkon Työmarkkinalaitos

Keskitetty tuloratkaisu = työmarkkinajärjestöjen palkoista ja muista työ- sekä virkaehdoista tekemä sopimus, jonka pohjalta jäsenliitot solmivat omat sopimukset.

Liittokohtainen sopimus = palkansaajajärjestöjen ja työnantajien neuvottelema ja sopima sopimus, joka vaihtelee sopimusaloittain.

Ansiokehitystakuu = tavoitteena turvata liukumattomille aloille tasasuhtainen palkkakehitys. Tarkastellaan myöhemmin palkkojen keskinäistä kehitystä ja mikäli joillakin aloilla palkkakehitys on ollut sovittua korkeampaa, korotetaan myös muiden palkkoja sovittusti. Yleensä ansiokehitystakuu on sovittu niin väljäksi, ettei se laukea

Indeksi = suhdeluku, joka ilmaisee mm palkkojen muutosta sovittulla aikavälillä

Järjestelyvara = palkankorotuserä, jonka kohdentamisesta sovitaan liitto- ja virasto-/yrityskohtaisesti

Kustannusvaikutus = ilmaisee, paljonko jokin sopimus tai sen osa nostaa työnantajan työvoimakustannuksia

Laatukysymys = tavoitteena parantaa työmarkkinoiden laadullisia asioita. Tällaisia ovat esimerkiksi työajanlyhennykset tai erilaiset vapaajärjestelyt. Sisältää yleensä kustannusvaikutuksen

Liittoerä = sama kuin järjestelyvaraerä

Matalapalkkaerä = summa, jolla nostetaan prosentuaalisesti enemmän pienipalkkaisten palkkoja. Sovitaan jokin taso, jonka alapuolelle jäävien osuus

sopimusosalasta ratkaisee erän suuruuden ja tämä jaetaan kuoppakierroksena tai suoraan euromääräisenä kaikkien palkkoihin

Naispalkkaerä = tavoitteena tasoittaa naisten ja miesten palkkaeroja. Laskentapohjana naisten suhteellinen osuus sopimusosalalla, mikä kerrotaan sovittu prosenttiluvulla. Näin saatu prosenttiluku kerrotaan sopimusalan kokonaispalkkasummalla, jonka jälkeen saatu summa kohdennetaan naisten ja miesten palkkaerojen tasaamiseksi

Näkemysero tai näkemyshaarukka = vaatimus ja tarjousten ero

Palkkaliukuma = sopimusosalalla maksetaan enemmän palkkaa kuin on sovittu. Katso tilastoliukuma

Palkkaperintö = liukuman kaltainen laskennallinen termi, jossa sopimusosalalla on jäänyt kohdentamatta sovittu summa

Perälauta = Virkaehtosopimuksen kirjaus, mikä kertoo, miten palkankorotukset toteutetaan, jos sopimukseen ei päästä paikallisesti.

Päänavaussopimus = neuvottelukierroksella ensimmäisenä sovittu työ- tai virkaehtosopimus

Sekalinja tai -ratkaisu = palkankorotukset sovitaan euro- ja prosenttiratkaisuna (esimerkiksi muodossa x euroa, kuitenkin vähintään y prosenttia)

Sopimuskausi = aika, jonka sopimus sovitaan olevan voimassa

Tasa-arvoerä = matalapalkka- ja naispalkkaerän yhdistelmämalli

Tekstikysymys = sopimusasia, joka käsittelee muuta kuin rahaa. Sisältää yleensä kustannusvaikutuksen

Tilastoliukuma = sopimusosalalta häviää joko pieni- tai suuripalkkaisia, jolloin palkkakehityksen keskiarvot vääristyvät ja tilaistoissa ilmenee liukumaa jompaankumpaan suuntaan

Virastoerä = sama kuin järjestelyvara tai liittoerä